

Ireducibilní rozklady polynomů v $\mathbf{Z}[x]$

1. Proveďte ireducibilní rozklad v $Z[x]$ polynomu $6x^5 + 6x^4 + 6x^2 + 6x + 12$.
2. Rozhodněte, které z následujících polynomů jsou primitivní, resp. neprimitivní: $a(x) = 4x^3 - 6x^2 + 4$, $b(x) = -1$, $c(x) = x^3 + x^2 - 1$, $d(x) = 8$, $e(x) = 2$, $f(x) = 3x^3 - 4x^2 + 6x - 12$, $g(x) = 3$, $h(x) = 4x^3 + 10x^2 - 6x + 4$.
3. Dané polynomy vyjádřete ve tvaru $a \cdot f_0(x)$, kde $a \in Q$ a $f_0(x)$ je primitivní polynom ze $Z[x]$:
a) $\frac{3}{2}x^5 - \frac{4}{7}x^3 + 9x^2 - \frac{1}{3}x + 1$,   b) $\frac{5}{2}x^2 + \frac{10}{3}x - \frac{15}{4}x$,   c) $-\frac{3}{4}$.
4. Proveďte ireducibilní rozklad v $Z[x]$ polynomu $12x^2 - 36x + 24$.
5. Určete největšího společného dělitele následující trojice polynomů ze $Z[x]$: $f_1(x) = 12x^3 - 36x^2 - 156x + 180$, $f_2(x) = 6x^2 - 6$, $f_3(x) = 30x^2 + 60x - 90$.
6. Užitím Eisensteinova kritéria ireducibility rozhodněte, zda jsou dané polynomy ireducibilní v $Z[x]$:
a) $x^4 - 8x^3 + 12x^2 - 6x + 2$,   b) $x^3 - 15x^2 + 45x + 75$,   c) $x^3 - 15x^2 + 45x + 54$.

Cvičení

- C-1** Určete největšího společného dělitele polynomů $k(x)$ a $l(x)$ v $Z[x]$:
- a) $k(x) = 3x^3 - 7x^2 + 7x - 4$, $l(x) = 3x^4 + 6x^2 - 3x + 6$,
  - b) $k(x) = 6x^4 - 6x^3 + 3x - 3$, $l(x) = 3x^4 - 12x^3 + 9x^2 + 3x - 3$.
- C-2** Rozložte daný polynom v $Z[x]$ v součin ireducibilních prvků:
- a) $6x^4 + 3x^3 + 6x^2 - 3x - 3$,
  - b) $2x^4 - 3x^3 + 4x^2 - x - 2$.
- C-3** Nalezněte největšího společného dělitele polynomů v $Z[x]$:
- a) $f(x) = 36x^3 + 6x^2 + 150$, $g(x) = 40x^3 + 10x + 150$,
  - b) $f(x) = x^3 - 3x^2 + 5x - 3$, $g(x) = 4x^4 + 4x^3 - 4x^2 + 20x + 24$.